

کارشناسان دلایل عملیات روانی با موضوع جنگ را بررسی می کنند

چرا نباید بلوف ترامپ را باور کرد؟

هسته‌ای از دولت باژدم یک بار این بحث‌ها خیلی داغ شده بود؛ همان جایی که گفته می‌شد اگر بیش از این بر هسته‌های پافشاری کنیم، هم چرخ اقتصاد کشور دیگر نخواهد چرخید هم کشور به اعماق دره جنگ تحمیلی دوم سرازیر خواهد شد. خلاصه اینکه در آن زمان و بعد از حصول توافق هسته‌ای یا همان برجام با پروپاگاندای وسیعی بیان شد که با کسب برجام، کشور از جنگ گریخت و سایه آن از سر مردم برداشته شد. آیتا... خامنه‌ای تکرار چندمرتبه این سناریو را در سخنرانی اخیر خود در حرم مطهر امام خمینی (ره) متذکر شدند و گفتند: عده‌ای در تبلیغات خود این گونه وانمود می‌کنند که اگر ایران، شکل معیوبی از برجام را که درصد تحمیل آن هستند، نپذیرد، جنگ خواهد شد. خیر، این حرف دروغ است. « این صحبت رهبر انقلاب بلافاصله بعد از مراسم سالگرد رحلت امام (ره) به صورت گسترده‌ای در رسانه‌های داخلی و خارجی با برداشت‌های متفاوتی مطرح شد. یکی گفته پیام آخر به اروپا بوده و دیگری گفت که با داخلی‌ها اتمام حجت شده است و از یکی تحلیل دیگر. این تحلیل اما هرچه بود

جنگ می‌شود یا نمی‌شود؟ آمریکا حمله می‌کند یا اسرائیل؟ جنگ مستقیم خواهد بود یا نیابتی؟ عربستان کجای میدان خواهد بود؟ اینها همه سوال‌هایی است که وقتی بحث جالش ایران با غرب به صورت جدی مطرح می‌شود، پای آنها هم به میان می‌آید؛ چالشی که هم بحث جدایی برای عده‌های عوام‌الناس است، هم فرصت مناسبی برای رسانه‌ها و سیاسیونی که نان‌شان را از ایجاد بحران‌های ساختگی و ایجاد ناامنی در افکار عمومی می‌خورند. البته این را هم نباید از یاد برد که در ایران همیشه عده‌ای هستند که تلاش می‌کنند از کاه کوه بسازند و از جالش ایران با غرب، جنگ منطقه. قریب‌به اتفاق‌شان تحصیلکرده‌های غربی هستند که مرعوب‌شده‌ از بنگه‌دنیا برگشته‌اند و حالا با فاز روشنفکری ادعا می‌کنند که نظام بین‌الملل را به خوبی می‌شناسند و برای رهایی ایران از جنگ تلاش می‌کنند. بمانند که در بین این افراد، کسانی هم بوده‌اند که در برهه‌ای به علت فقدان تحلیل و آگاهی لازم گمان کرده‌اند که جنگ حتمی است و باید نیروهای نظامی به‌حالت آماده‌باش درآیند. پیش از مذاکرات

« احتمال جنگ اصلا وجود ندارد

دکتر سیدمحمد صدر، مشاور ارشد ظریف‌وزیر امور خارجه، در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به صحبت‌های اخیر ترامپ مبنی بر تغییر ایران به نفع آمریکا بعد از خروج وی از برجام تا کید کرد: «صحبت‌های ترامپ خیلی حساس شده نیست و این گونه است که به‌عنوان مثال صبح از خواب پامی‌شود و منتی نی‌سنجیده را تا توئیت می‌کنند، لذا صحبت‌های رئیس‌جمهور

سیدمجد تفرشی، کارشناس مسائل حقوقی و بین‌المللی گزینۀ جنگ و اینکه همه

گزینه‌ها روی میز است، گزاره جدیدی نیست. این چیزی است که از روز اول انقلاب ایالات متحده آمریکا همواره به آن اشاره داشته‌ و البته تنها برای ایران نیز نبوده است، بلکه واشنگتن از آن برای دیگر کشورها هم به‌عنوان زبان تهدید استفاده کرده و می‌کند. آنچه در حال حاضر مهم در نظر من رسد این است که برخی بعد از برجام تاکید داشتند برجام سایه جنگ را منتفی کرد. گذشته از آنکه رهبر انقلاب نظر خود را در این باره به‌طور روشن اعلام کردند، باید اذعان داشت که واقع امر این است؛ اصلی‌ترین عاملی که باعث می‌شود جنگی علیه یک کشور صورت نگیرد، میزان توان دفاعی آن کشور است. به بیان دقیق‌تر قدرت و توان دفاعی باعث می‌شود کشورهای مختلف به‌ویژه کشورهای حمله‌کننده و در اینجا آمریکا یا اسرائیل به این جمع‌بندی برسند یا توجه به اینکه نمی‌دانند چه پاسخی از کشور هدف دریافت خواهند کرد، نسبت به گزینه حمله تجدیدنظر کنند. در قضیه برجام اراده جمهوری اسلامی ایران بر آن بود که بازرسی‌ها باعث دور شدن از Ambiguity policy یا سیاست ابهام نشود. چیزی که برای عراق در زمان آقای هانس بلیکس اتفاقی افتاد این بود که بعد از بازرسی‌های فراوان درنهایت اعلام کردند این کشور سلاح کشتار جمعی ندارد و این بهانه‌ای بود تا تمام زیرساخت‌های دفاعی عراق را مورد توجه قرار دهند و بعد از آن هم حمله صورت گرفت. بر پایه این تجربه همان‌طور که رهبر انقلاب و اعضای تیم مذاکره‌کننده بیان کردند، برنامه موشکی به هیچ‌روی مورد مذاکره قرار نخواهد گرفت و با هیچ‌گونه بازرسی‌ای از سایت‌های موشکی موافقت به عمل نخواهد آمد. به بیان دقیق‌تر جمهوری اسلامی ایران با این موضوع تلاش کرد سیاست ابهام را حفظ کند. شرایط شکل گرفته بی‌امروم برجام اینک به ظرفیتی مبدل شده که اسرائیلی‌ها تلاش دارند از آن برای ایران هراسی استفاده کنند. بر این اساس لازم‌به‌تاکید است که در چنین شرایطی گزینه جنگ به‌طور مستقیم به توان دفاعی ما بستگی دارد و مولفه‌های دیگر، اساسا در حاشیه این موضوع تعریف می‌شوند. درباره این گزاره که عدم اجرای برجام معیوب به جنگ منتهی می‌شود نیز باید در نظر داشت که کاستی‌ها و عیوب برجام قرار است به چه میزان باشد؟ برجامی که قرار باشد از آن تنها یک اسم و یک سیستم بازرسی فرآگیر برای ایران باقی بماند، اساسا فاقد موضوعیت بوده و جمهوری اسلامی ایران به توافقی قائل است که در کنار بازرسی‌ها، حقوق هسته‌ای‌اش نیز دیده شود. دوران بزن و در رو به پایان رسیده و این چیزی است که از سوی رهبر انقلاب در رأس هر حکامیت نیز اعلام شده. اظهارات رئیس‌جمهور ایالات متحده مبنی برآنکه بعد از خروج آمریکا از برجام ایران به کشوری متفاوت تبدیل شده و مواضع رهبرانش تفاوت کرده نیز تغییری در صورت مساله ایجاد نمی‌کند. کما اینکه مقام معظم رهبری تصریح کردند خبری از توافق مجدد نخواهد بود و آقای ترامپ نیز هیچ غلطی نمی‌تواند دهد. برجام قدم اول است. اروپا می‌تواند با مکاتبسم‌هایی عواقب رفتار ایالات متحده را به سران این کشور نشان دهد. برجام قدم اول است. برجام قدم اول است. اروپا می‌تواند یکجانبه‌نگری در ناتو باشد. مساله روسیه و کریمه نیز می‌توانند موضوعاتی دیگر در این راستا باشند. اگر جامعه بین‌الملل جلوی این رفتار آمریکا را نگیرد، آنها درصد خواهند بود تا برای جامعه جهانی تعیین تکلیف کنند؛ موضوعی که عوارض بسیار بدی را به همراه خواهد داشت. آمریکا هرچند کشوری مهم در عرصه بین‌المللی محسوب می‌شود، ولی تمام جهان نیست. آمریکا کشوری بزرگ است، اما جامعه بین‌الملل از آن بسیار بزرگ‌تر است.

« بهشتی‌پور: به صحبت‌های ترامپ نباید بها داد، عملیات روانی است

گزارشی در آمریکا منتشر شده که در آن آمده رفتار ایران بعد از خروج آمریکا از برجام تغییر کرده است. ازبایی شما چیست؟

این عملیات روانی است. به این صحبت‌ها بها ندهید. ترامپ یک بازگان است تا یک سیاستمدار. حرف‌های او بازار گرمی و عملیات روانی است. الان رسانه‌های غربی با سرکردگی اسرائیلی‌ها سوزه‌های مختلفی داخل کشور ایجاد می‌کنند که بی‌اعتمادی بین دولت و ملت و حاکمیت ایجاد کنند. کل آنها نقشه دارند که نظام جمهوری اسلامی ایران از درون فروپاشد. به‌عنوان یک فرد رسانه‌ای خدمت شما عرض کنم همه اینها عملیات روانی است و سعی دارند عملیات روانی داشته باشند تا دل ملت ایران را خالی کنند. اوباما نمی‌گفت بدترین تحریم‌های طول تاریخ را علیه ایران اعمال کردیم؟ درنهایت برای میز مذاکره با ایران نشست. آنها این کار را کردند، چون فهمیدند نمی‌توانند کار دیگری انجام دهند. در رسانه‌ها هم گفتند ایران مجبور شد پای میز مذاکره بیاید، چون تحریم‌ها کارساز شد. تحریم‌ها تاثیر داشت، ولی آنچه آنها را پای میز مذاکره نشاند، سانتریفیو‌های ما بود. آنچه آنها را مجبور کرد، قدرت و توان هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران بود. باید واقع‌بین باشیم. آقای ترامپ به قول معروف خالی می‌بندد، بازار گرمی می‌کند و باید به این گزارش‌ها بها داده نشود، چون دل ملت ایران را خالی می‌کنند و سعی دارند با این گزارش‌ها ما را به جان هم ببندازند و نسبت به هم بدبین کنند. آقای ترامپ از قبل هم بزرگ‌ترین و بی‌سابقه‌ترین تحریم‌ها را علیه ایران اعمال کرده‌اند. بعد از برجام اینها کاهش یافته و دوباره الان می‌خواهند به آن سال‌ها بازگردند.

این سوال را مطرح کرد که رهبر انقلاب براساس کدام واقعیت‌های میدانی این اظهارنظر استراتژیک را مطرح کرده‌اند؟ این اظهارنظر و اصولا ماجرای جنگ احتمالی با حضور دونالد ترامپ در کاخ سفید و اظهارنظرهای او به‌ویژه این حرف آخری که «خروج آمریکا از برجام باعث تغییر رفتار ایران در منطقه شد، چه ارتباطی دارد؟ اگر مواجهه ایران با غرب قدرتمند و از موضع فعال باشد، تنش ایجاد خواهد شد یادشمنان را از موضع تهدید عملی عقب خواهد برد» و البته چندین سوال مهم دیگر. « فرهیختگان» در همین مورد سراغ دیپلمات‌های باسابقه و کارشناسان سیاست خارجی و امور بین‌المللی رفته و این سوالات را از آنها پرسیده است. سیدمحمد صدر، دیپلمات کارکشته وزارت امور خارجه و مشاور محمد جواد ظریف، نصرت... تاجیک، کارشناس سیاست خارجی و سفیر سابق ایران در اردن، حسن بهشتی‌پور، کارشناس سیاست خارجی و مدیر سابق شبکه‌العالم و مجید تفرشی، تاریخ‌نگار و کارشناس مسائل بین‌المللی به سوالات «فرهیختگان» پاسخ گفتند که مشروح آن در ادامه از نظر می‌گذرد.

« حتی اگر برجام اجرا نشود، جنگی رخ نخواهد داد

تحریم بین‌المللی نیستیم. بدترین تحریم‌ها، تحریم‌های بین‌المللی بود که در زمان آقای احمدی‌نژاد با قطعنامه‌های سازمان ملل ایجاد شد. در حال حاضر آمریکا به تنهایی ما، تحریم می‌کند، در حالی که اروپا، روسیه و چین و حتی متحدان دیگر آمریکا از جمله کانادا مخالف عملکرد آمریکا هستند. در اجلاس گروه‌ی ۷ شاهد بودیم که کشورهای متحد آمریکا، علیه‌اش اقداماتی را انجام دادند. « مشاور ارشد وزیر امور خارجه کشورمان درنهایت خاطر نشان کرد: «واقعیت این است که ترامپ یک نژادپرست است که می‌گوید اول آمریکا، و صرفا آمریکا و نژاد آمریکایی برایش مهم است. آن هم بخشی از آمریکا یعنی سفیدپوستان و نه حتی رنگین‌پوستان آمریکایی. معتقد اس که همه دنیا باید فدای آنها شوند. با سیاست‌های یکجانبه‌گرایی که پیش گرفته، در واقع به دنبال منافع نژادپرستانه خود است و در حال حاضر اکثر متحدانش هم علیه اقداماتش برخورد می‌کنند.»

آمریکا مبنای دقیقی ندارد و کل در حساب‌شده نیست. از این رو این ادعاهایی که در کنفرانس خبری مشترک با نخست‌وزیر ژاپن، مبنی بر اینکه بعد از خروج آمریکا از «برجام» رفتار ایران در منطقه تغییر کرده، مطرح کرده است، اصلا اهمیتی ندارد. « عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، در پاسخ به ادعای برخی مبنی بر احتمال جنگ با ایران نیز تصریح کرد: «تهدیدهایی مبنی بر اینکه با ایران جنگی صورت می‌گیرد، محتمل نیست و به‌نظر من احتمال جنگ اصلا وجود ندارد.» وی در ادامه افزود: «ترامپ مرد جنگ نیست و ادعاهایی که مطرح می‌کند، عمدتا بلوف است. نهایت اقدامی که آمریکا علیه ما انجام خواهد داد، ادامه تحریم‌هاست. جنگ نظامی هزینه‌زایی برای آمریکا خواهد داشت و در برابر افکار عمومی دنیا با عکس‌العمل‌هایی مواجه می‌شود. از این رو حداکثر کاری که علیه ما انجام خواهند داد، همین تحریم‌ها است که شروع کرده‌اند.»

سیدمحمد صدر درخصوص تحریم‌ها علیه ایران هم گفت: «ما در حال حاضر آمریکا مبنای دقیقی ندارد و کل در حساب‌شده نیست. از این رو این ادعاهایی که در کنفرانس خبری مشترک با نخست‌وزیر ژاپن، مبنی بر اینکه بعد از خروج آمریکا از «برجام» رفتار ایران در منطقه تغییر کرده، مطرح کرده است، اصلا اهمیتی ندارد. « عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، در پاسخ به ادعای برخی مبنی بر احتمال جنگ با ایران نیز تصریح کرد: «تهدیدهایی مبنی بر اینکه با ایران جنگی صورت می‌گیرد، محتمل نیست و به‌نظر من احتمال جنگ اصلا وجود ندارد.» وی در ادامه افزود: «ترامپ مرد جنگ نیست و ادعاهایی که مطرح می‌کند، عمدتا بلوف است. نهایت اقدامی که آمریکا علیه ما انجام خواهد داد، ادامه تحریم‌هاست. جنگ نظامی هزینه‌زایی برای آمریکا خواهد داشت و در برابر افکار عمومی دنیا با عکس‌العمل‌هایی مواجه می‌شود. از این رو حداکثر کاری که علیه ما انجام خواهند داد، همین تحریم‌ها است که شروع کرده‌اند.»

سیدمحمد صدر درخصوص تحریم‌ها علیه ایران هم گفت: «ما در حال حاضر آمریکا مبنای دقیقی ندارد و کل در حساب‌شده نیست. از این رو این ادعاهایی که در کنفرانس خبری مشترک با نخست‌وزیر ژاپن، مبنی بر اینکه بعد از خروج آمریکا از «برجام» رفتار ایران در منطقه تغییر کرده، مطرح کرده است، اصلا اهمیتی ندارد. « عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، در پاسخ به ادعای برخی مبنی بر احتمال جنگ با ایران نیز تصریح کرد: «تهدیدهایی مبنی بر اینکه با ایران جنگی صورت می‌گیرد، محتمل نیست و به‌نظر من احتمال جنگ اصلا وجود ندارد.» وی در ادامه افزود: «ترامپ مرد جنگ نیست و ادعاهایی که مطرح می‌کند، عمدتا بلوف است. نهایت اقدامی که آمریکا علیه ما انجام خواهد داد، ادامه تحریم‌هاست. جنگ نظامی هزینه‌زایی برای آمریکا خواهد داشت و در برابر افکار عمومی دنیا با عکس‌العمل‌هایی مواجه می‌شود. از این رو حداکثر کاری که علیه ما انجام خواهند داد، همین تحریم‌ها است که شروع کرده‌اند.»

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از تازه‌های سیاست

یادداشت

سیاست ۳

یادداشت

حق شرط‌های مجلس

برای کنوانسیون TF چه ارزشی دارد؟

کسری آصفی
روزنامه‌نگار

کنوانسیون تأمین مالی تروریسم، تنها در دو ماده از ۲۸ ماده حق شرط قائل است و در تعریف تروریسم که چالش‌برانگیزترین مساله در این کنوانسیون است، حق شرطی قائل نیست. بنابراین حق تحفظ مجلس در این مورد، ارزش حقوقی ندارد.

۱. کنوانسیون TF در زمینه پذیرش یا عدم پذیرش ۹ کنوانسیون مندرج در پیوست این کنوانسیون، حق شرط قائل شده است.

۲. بند دو ماده ۲۴ کنوانسیون مقابله با منع مالی تروریسم که به تعیین مرجع برای داوری در شکایت می‌پردازد. ماده ۲۴ به معنای این است که حق تحفظ درصورت بروز اختلاف بین ایران و یک کشور دیگر در زمینه اجرای کنوانسیون، قابل استفاده است و ایران می‌تواند تصمیم بگیرد در بروز اختلافات به دیوان بین‌المللی دادگستری رجوع بکند یا نکند.

بنابراین از نظر متن کنوانسیون TF، از شروط هشت‌گانه کمسیون امنیت ملی، تنها دو مورد فوق‌ارزش حقوقی داشته و مابقی شرط، به‌عنوان اعلامیه تفسیری بوده و از نظر حقوقی نافذ نخواهد بود و از آنجا که حق شرط توسط خود معاهده محدود شده، استفاده از این حق در ماده‌های دیگر فاقد وجاهت حقوقی است.

نظر « کنوانسیون بین‌المللی حقوق معاهدات» نسبت به حق شرط
اما از نظر کنوانسیون بین‌المللی حقوق معاهدات ۱۹۶۹ (قانون اساسی همه معاهدات بین‌المللی)، نسبت به این دو شرط نیز نمی‌توان امیدی داشت، چرا که طبق ماده ۲۰ «کنوانسیون بین‌المللی حقوق معاهدات ۱۹۶۹» حق شرط و تحفظ درصورتی پذیرفته خواهد شد که با آن مخالفت نشود. درصورت مخالفت، آن شرط میان آن دو کشور اجرا نمی‌شود و همان تعهدات متن کنوانسیون، میان آنها حاکم خواهد بود؛ یعنی اگر کشورهایی که با ایران در مساله تروریسم اختلاف دارند (از جمله آمریکا، رژیم صهیونیستی، عرستان، کشورهای اروپای غربی و...) اعلام کنند حق شرط‌های ایران را قبول ندارند، ایران باید حق شرط‌های را نادیده گرفته و در اختلافات با این کشورها، به متن کنوانسیون مراجعه کند. مثلا اگر آمریکا اعلام کند حق شرط ایران نسبت به ماده ۲۴ را قبول ندارد، ایران مجبور خواهد بود در دعواهای حقوقی با آمریکا به دادگاه بین‌المللی مراجعه کند. همچنین طبق ماده ۱۹ «کنوانسیون بین‌المللی حقوق معاهدات ۱۹۶۹»، حق شرط، حق تحفظ یا Reservation، درصورتی امکان‌پذیر است که: اول آن کنوانسیون، حق شرط را منع نکرده باشد، ثانيا فقط در موارد خاصی که کنوانسیون اجازه داده باشد، شرط می‌تواند انجام گیرد، ثالثا شرط یا تحفظ، مخالف هدف و منظور آن کنوانسیون نباشد.

تعریف تروریسم

اما مساله مهمی که در این کنوانسیون وجود دارد و می‌تواند باعث اختلاف ایران و کشورهای غربی شود، مساله تعریف تروریسم است. شرط دوم کمسیون امنیت ملی، درباره تعریف تروریسم است. اما فرار دادن حق شرط و محدود کردن دامنه تروریسم ذیل جزء (ب) بند (۱) ماده (۲) کنوانسیون، با موضوع و هدف این معاهده در تضار است، چرا که ماده ۶ کنوانسیون TF، اعمال جزایی را تحت هیچ‌شرایطی قابل توجیه نمی‌داند: هر کشور عضو در موارد لزوم و عندالاقضا اقداماتی را نظیر تدوین قانون داخلی اتخاذ خواهد کرد تا اطمینان حاصل کند اعمال جزایی منظور در این کنوانسیون تحت هیچ‌گونه شرایطی با توجه به ملاحظات مربوط به ماهیت سیاسی، فلسفی- عقیدتی، نژادی، قومی، مذهبی یا غیره توجیه نباشند. بنابراین شرط دوم کمسیون امنیت ملی از نظر متن کنوانسیون، قابل پذیرش نیست و از نظر حقوقی اثری نخواهد داشت و کشورهای غربی این حق شرط را نخواهند پذیرفت، همان‌گونه که برای کشورهای مسلمان دیگر نپذیرفتند. به‌عنوان مثال پس از پذیرش کنوانسیون TF توسط مصر، این کشور در بنیانه تفسیری خود مدعی شد که مقاومت ملی در تمامی صورت‌هایش شامل مقاومت مسلحانه در برابر اشغال و تجاوز خارجی با توجه به اصل آزادی و خودیاری را به‌عنوان فعالیت تروریستی تلقی نمی‌کند، اما در برابر این اقدام، آمریکا اعلام کرد اعلامیه تفسیری مصر دامنه کنوانسیون را محدود می‌کند، در تناقض با موضوع و هدف آن است، ماده ۶ کنوانسیون را نقض می‌کند و نقض ماده ۱۹ کنوانسیون بین‌المللی حقوق معاهدات است. همچنین می‌توان به مورد یمن اشاره کرد که نسبت به تعریف تروریسم، شرط قائل شده بود، اما کشور استرالیا این شرط را نپذیرفت و به آن اعتراض کرد.

ارشد نظام از موضع اقتدار با غرب سخن می‌گویند، احتمال وقوع جنگ را مطرح می‌کنند.

به این حرف‌ها نباید گوش کرد. اینها حرف علمی نیست. همه کسانی که درس‌های جنگ را خوانده باشند می‌دانند که این حرف غیرعلمی است. تعامل و تقابل باید به صورت توأمان وجود داشته باشد و هر یک از آنها به تنهایی غلط است. باید میان آنها نوعی توازن برقرار کرده و بسته به شرایط، هر یک از این دو را تشدید کرد. باید هم مصلحت و هم حکمت و هم عزت را به صورت همزمان سرلوحه کار قرار داد. اینها سه اصلی است که رهبر انقلاب بارها بر آنها تاکید داشته‌اند و امروز نیز بیش از همیشه باید به آنها توجه شود.

اینکه برجام را ادامه ندهیم جنگ می‌شود، درست نیست؟
خیر، چون جنگ را آمریکایی‌ها تجربه کردند و نتیجه عکس گرفتند و بنابراین میلیاردها دلار خرج نمی‌کنند تا دوباره به نتیجه مطلوب خود نرسند.

برخی مواجعه قدرتمند با غرب را مصداق تقابل و درگیری می‌دانند وقتی مسئولان